

Samenwerken met ouders als er sprake is van pesten

Naam docent

Programma

- Wat is pesten?
- Belang van samenwerken met ouders
- Werkwijze preventie
- Werkwijze signaleren en interpreteren
- Werkwijze acties plannen
- Werkwijze acties uitvoeren
- Werkwijze evalueren

Wat is pesten? (10 minuten)

Bedenk een situatie waarin je als onderwijsprofessional te maken hebt gehad met of pesten of plagen.

Werk de situatie uit door de volgende vragen te beantwoorden:

- Wat was er aan de hand?
- Wie waren er bij betrokken?
- Hoe lang speelde dit?
- Waarom was het pesten, dan wel plagen voor jou?

Wat is pesten?

- ❖ Amirs haar zit een beetje in de war. Een vriend maakt stiekem een foto. Hij zet de foto op de klassenwhatsapp met de tekst: Amir had tegenwind
- ❖ Er moeten teams gekozen worden met gym. Eva blijft altijd als allerlaatste over.
- ❖ Tim krijgt weer een berichtje: Als je morgen naar school komt, doe dan eerst even wat deo op. Je stinkt! Hij weet niet wie dit heeft gestuurd, maar dit is al de vierde keer deze maand dat hij dit berichtje krijgt.
- ❖ Tasja loopt door de gang. Anderen beginnen te giechelen als ze voorbij loopt. Ze heeft een briefje op haar rug met 'Ik ben gek' erop.

Wat is pesten

Pesten is een vorm van agressief gedrag waarbij iemand herhaaldelijk en doelbewust schade of ongemak veroorzaakt aan een ander persoon. Dit kan fysiek, verbaal, relationeel of digitaal (cyberpesten) zijn. Het doelbewuste karakter onderscheidt pesten van plagen, dat minder schadelijk en meer gelijkwaardig is.

Kenmerken:

- Herhaling
- Machtsongelijkheid
- Opzet tot schade

Waarom?

Veelvoorkomende redenen waarom kinderen pesten zijn:

1. Sociale positie
2. Leuk of spannend
3. Reactief pesten
4. De gepeste pester

Gevolgen van pesten

Voor kinderen die gepest worden:

- Traumatisch impact
- Depressie
- Eenzaamheid
- Een negatief zelfbeeld.

Voor kinderen die pesten:

- Onaangepaste gedragspatronen
- Grote kans in aanraking met justitie
- Meer alcoholgebruik
- Verhoogd risico op zelfmoord.

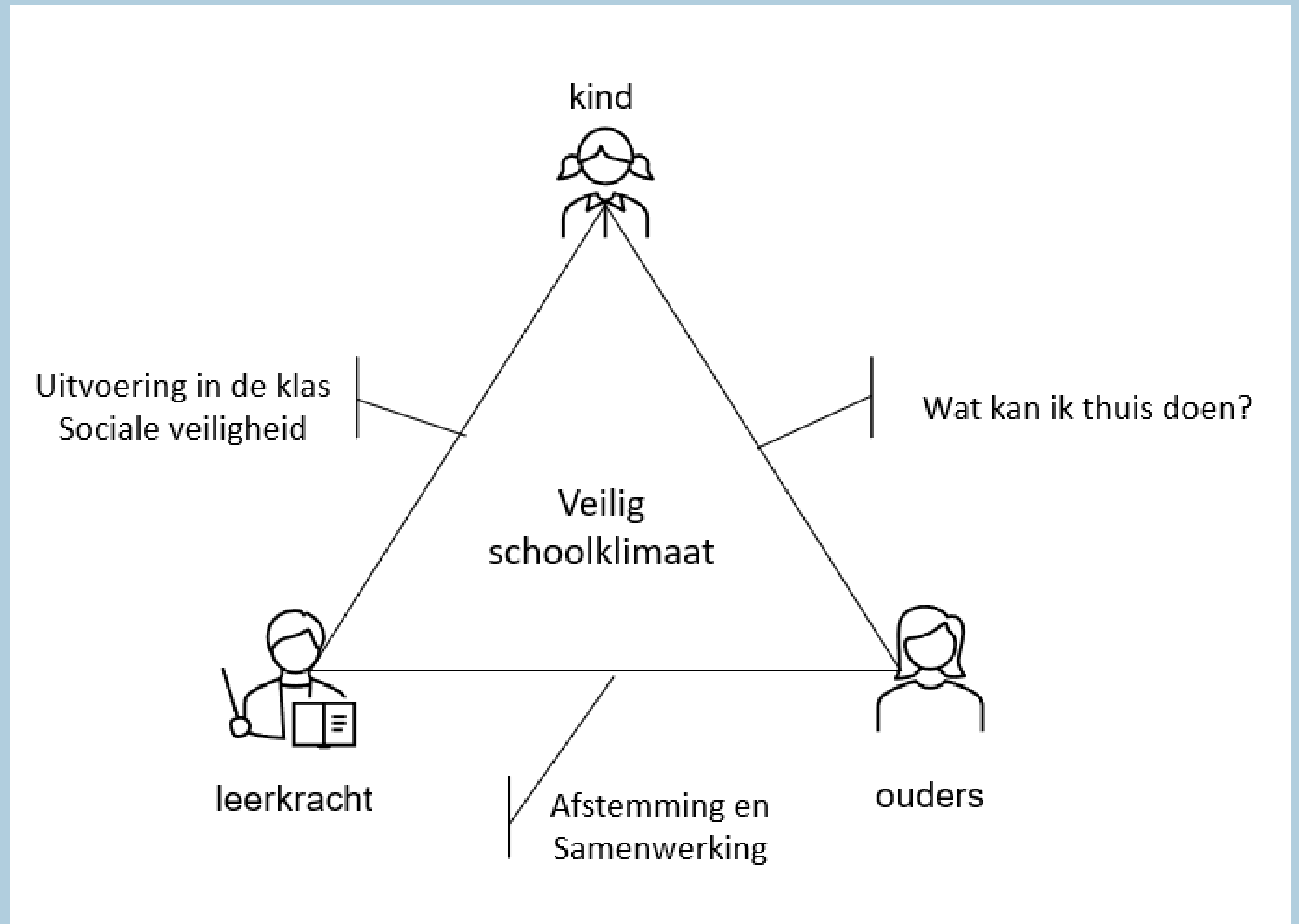
Voor de klas:

- Verstoring veilig klimaat
- Negatieve sfeer en leerprestaties.

Belang van samenwerken met ouders

'It takes a village to raise a child'

Preventie

Wat

Het voorkomen van pesten door samen te werken met ouders

Hoe

- Bedenk samen met je buurmens minimaal drie manieren om als school samen met ouders pesten te voorkomen (15 minuten)

Nabespreking

Preventie - school

- Zorg voor een **gezamenlijke** visie op pesten
- Zorg voor een **kartrekker/werkgroep** om de visie in school levend te houden.
- Maak de gezamenlijke visie concrete in het **schooljaaraarplan**.
- **Communiceer** met alle betrokken in en rond de school wat de standpunten v/d school:
  - Structurele informatievoorziening
  - Helder communicatie
  - Maak afspraken
  - Investeer in boeken
  - Informeer over signalen van pesten
  - Organiseer een jaaropening
  - Faciliteer een training voor ouders
  - Bespreek jaarlijks in het team
  - Organiseer een school-brede ouderbijeenkomst

Preventie – Klas

- Maak ouders onderdeel van een sociaal veilig klassenklimaat
  - Informeer ouders hoe er gewerkt wordt aan een veilig leerklimaat
  - Creëren van een gemeenschap onder ouders draagt bij aan een veilig leerklimaat
- Vertrouwen tussen leerkracht en ouder
  - Informeel contact (bv. bij brengen/halen)
  - Formeel contact (bv start- en kennismakingsgesprekken)

Preventie – Thuis

Handvatten die je aan ouders kunt geven:

- a) Voer keukentafelgesprekken over school
  - Ouders zijn expert over hun eigen kind
- b) Praat over de hele klas
- c) Stimuleer ouders om hun kind te begeleiden naar zelfstandigheid:
  - opkomen voor zichzelf en anderen
  - om hulp vragen en hulp aanvaarden
  - conflicten zelf op te lossen door te praten
  - zelfstandig dingen te doen en te kiezen
  - dat ruzie maken op zijn tijd kan en mag

Preventie (30 minuten)

Werk in drietallen/ viertallen een van onderstaande acties uit
(elke actie wordt door een groep gekozen)

- Communiceer de manier waarop school omgaat met pesten met ouders en leerlingen (wat is je standpunt t.a.v. pesten als school?)
- Zorg voor een goed sociaal klimaat (welk gedrag verwacht je?)
- Stel regels op tegen pesten en maak ze zichtbaar
- Maak een jaarplan met concrete acties rondom het thema pesten
- Bedenk gespreksonderwerpen die ouders thuis kunnen bespreken met het kind om bewustzijn en dialoog over pesten te bevorderen
- .....(een eigen actie van de vorige opdracht)

Nabespreking

Preventie

Checklist

- ✓ Heeft school een visie op samenwerken met ouders? En specifiek over samenwerken met ouders omtrent pesten?
- ✓ Is deze visie duidelijk gecommuniceerd met leerkrachten, ouders en leerlingen en wordt hiernaar gehandeld?
- ✓ Wordt de band tussen leerkracht en ouder maximaal versterkt?
- ✓ Is duidelijk gecommuniceerd hoe de school concreet omgaat met pesten: wat is de preventieve aanpak van pesten, bij wie kun je pesten melden, wat wordt er aan gedaan?
- ✓ Heeft de ouder gespreksonderwerpen voor thuis?

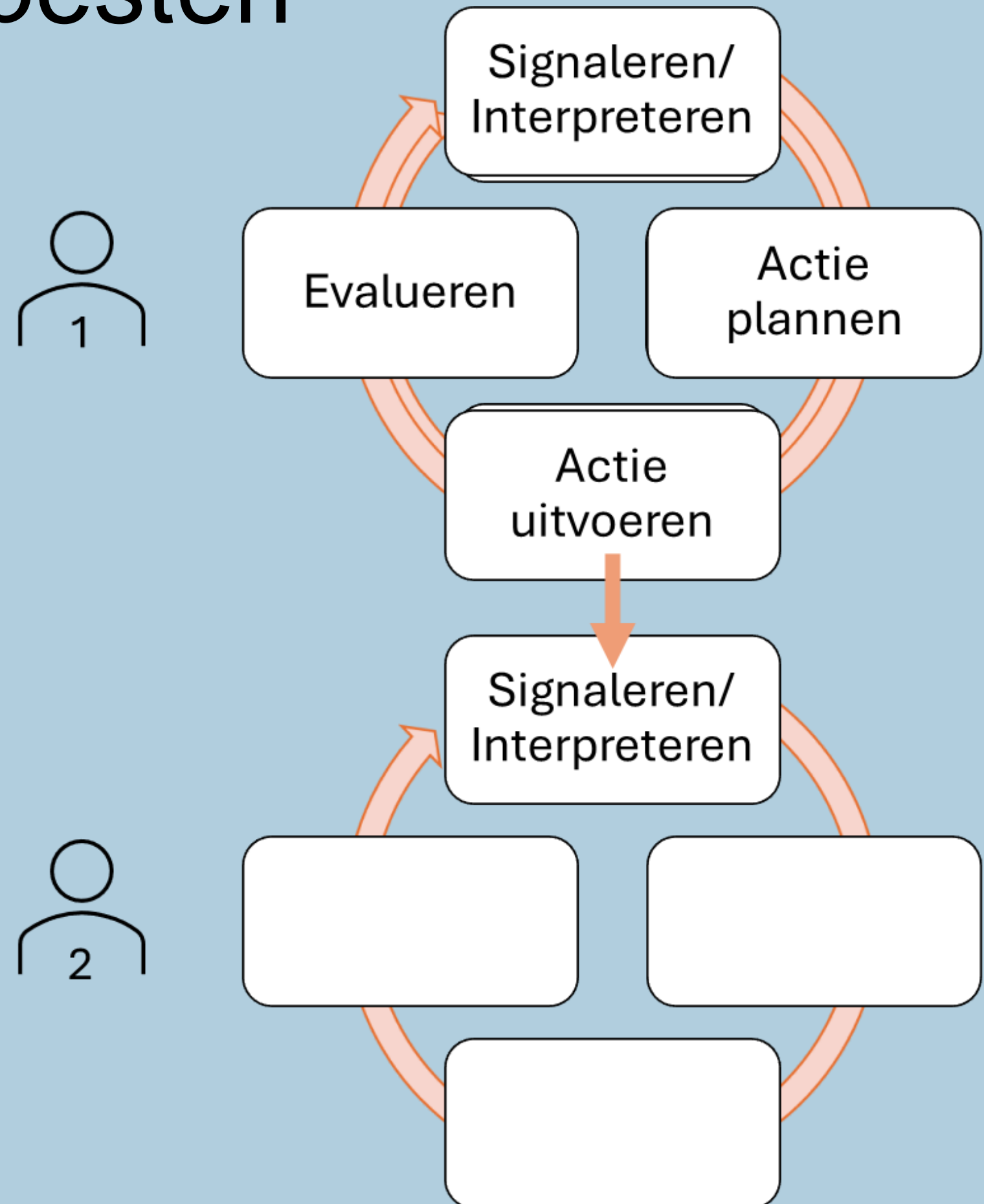
Samen met ouders tegen pesten

Stap 1: Signaleren

Stap 2: Plannen acties

Stap 3: Uitvoeren van acties

Stap 4: Evaluatie

Stap 1

Signaleren:

- Wees je bewust dat er veel verschillende signalen zijn die op pesten kunnen wijzen.
- Neem een signaal van ouders of leerlingen altijd serieus
- Bedenk dat de ouders die het pesten signaleren en naar school komen, mogelijk zelf al verschillende pogingen hebben ondernomen.
- Als jij als leerkracht als eerste het pesten signaleert, overleg dan met de leerling of een oudergesprek wenselijk is.
- Nodig ouders uit voor een gezamenlijk gesprek, bij voorkeur met de leerling als die dat wil.

Bespreekbaar maken

Wat

Wanneer je als leerkracht of ouder pesten signaleert en vervolgens met elkaar in gesprek gaat over een peestsituatie, dan is de eerste stap om gezamenlijk de situatie te bespreken en te interpreteren.

Hoe

- Bereid het gesprek voor
- Gezamenlijk herkennen
- Interpretatie
- Houd rekening met persoonlijke factoren
- Houd de kwaliteit van het contact in de gaten

Gesprekstechnieken

- Actieve luisterhouding
- Erkennend samenvattend
- Doorvragen in positieve gedragsbeschrijvingen
- Verbaal aansluiten
- Complimenteren
- Principes zelfdeterminatietheorie inzetten
- Progressieprincipe inzetten
- Groeimindset inzetten

Extra gesprekstechnieken

- Kantelinterventie: De ouder voelt geen behoefte voor een gesprek of ziet de noodzaak niet.

Leerkracht ondersteunt de autonomie van de ouder door te luisteren, begrip te tonen en aan te sluiten. Vervolgens kan de leerkracht vragen: Wat heeft je doen te besluiten om hier toch te komen? Wat kan jij doen?

- Positief heretiketteren: Als de ouder een probleem ervaart
Leerkracht plaatst gedrag wat als negatief gezien wordt, in positief licht.

- Platformvraag: Kan helpen als de ouders zich vooral op negatieve aspecten richten.

Maak ouders bewust van wat al goed gaat en wat al gelukt is. Vraag bijvoorbeeld: 'Wat is er tot nu toe wel gelukt?' Of 'Wat gaat er in deze situatie al goed?'. Dit bevordert het gevoel van competentie en vertrouwen voor toekomstig gewenst gedrag.

Aan de slag met gespreksvoering (60 min)

- Maak drietallen
- Kies een casus en lees deze door.
- Verdeel de rollen van ouder, leerkracht en observator.
- Maak een agenda voor het gesprek
- Voor het gesprek
- Check of je alle stappen doorlopen hebt

De observator:

- Check van welke gesprekstechnieken gebruik wordt gemaakt door de leerkracht
- Check hoe de ouder hier op reageert
- Worden er open, gesloten, verdiepende en verhelderende vragen gesteld.
- Geeft een tip en top.

Draai de rollen om.

20-12-2024 Samen tegen pesten

Casus 1:

Ik merkte dat de ouder op een gegeven moment wel in emotie zit. De ouder werd boos omdat hun kind thuiskomt met een naar verhaal en ja, dat is natuurlijk heel begrijpelijk. Je wilt dat je kind gelukkig is op school. De ouder komt boos op school en wil met mij in gesprek.

Hoe ga je met deze 'boze' ouder in gesprek?

Casus 2

Bij de ouder merkte ik dat ik het moeilijk vond om mee in gesprek te gaan. Ik kon van te voren al een beetje invullen hoe de ouders waren. Op het schoolplein zie ik dat ouders hun kun weinig zie corrigeren. Dus hoe ga ik dat op gepaste manier communiceren zodat de boodschap wel overkomt. Zonder dat ouders gelijk in verweer gaan; “dat is niet zo”.

Hoe ga je het gesprek aan? En hoe kun je dergelijke reactie voorkomen?

Casus 3

Een ouder kwam bij mij met het verhaal dat haar dochter naar de wc was gegaan in de pauze en dat er dus blijkbaar twee andere kinderen ook naar de wc waren gegaan in de pauze en haar hadden opgesloten in de wc. Ze kwam bij mij verhaal halen wat er precies was gebeurd. Ik vind het eigenlijk geen pesten.

Hoe ga je het gesprek aan? En wat doe je met je eigen mening?

Nabespreking

- Wat neem je mee uit de oefening?
- Wat heb je van de ander geleerd?
- Welke gesprekstechniek beheers je al goed/ welke nog niet?
- Waar liggen voor jou nog de aandachtspunten in een gesprek?
- Had je het gesprek voorbereidt? Zo nee, wat had je nog anders kunnen doen?

Checklist

- ✓ De leerkracht en ouder hebben de peestsituatie gedeeld en zijn tot een gedeelde interpretatie gekomen.
- ✓ Ga naar fase 'Plannen van acties'.

Stap 2: Plannen van acties

Wat

Het samen met ouders opstellen van een plan van aanpak omvat het bespreken van wat er nodig is, wie welke taken op zich neemt en wanneer de uitvoering daarvan plaatsvindt. Daarnaast worden afspraken gemaakt over hoe en wanneer er contact is, en hoe en wanneer de voortgang geëvalueerd zal worden.

Hoe

- Plan samen concrete acties
- Maak duidelijke afspraken
- **Stem af met het kind**
- Plan hoe jullie in contact blijven
- Plan een voortgangs-/evaluatiemoment in

Leerkracht: “Maak het bespreekbaar in het belang van het kind. En betrek het kind er ook in, want weet je, het kind moet ook tools krijgen van hoe ga je daar dan mee om, wat doe je in zo’n situatie, waar kan je terecht? Het kind moet zich gehoord voelen.”

Plannen van acties

Wie draagt bij aan de oplossing?

- Met de ouders van het kind dat gepest wordt
- Met de ouders van het kind dat pest
- Met de ouders van de omstanders

Plannen van acties

Checklist

- ✓ Het is duidelijk wie je gaat betrekken in de oplossing, denk aan: gepest kind, kind dat pest, omstanders, ouders van gepest kind, ouders van kind dat pest, ouders omstanders, externen?
- ✓ De acties voor de leerkracht zijn concreet besproken.
- ✓ De acties voor de ouders zijn concreet besproken.
- ✓ De boodschap naar het kind is voor leerkracht en ouders helder.
- ✓ Het gezamenlijk doel van de acties is duidelijk voor zowel ouder als leerkracht.
- ✓ Het is duidelijk hoe je (informeel) contact houden over de voortgang.
- ✓ De termijn van evaluatie is gepland en ook met wie je welk deel gaat evalueren.

Uitvoeren van acties

Wat

Het uitvoeren van de nodig acties met alle betrokken ouders om de pestsituatie op te lossen en pesten aan te pakken.

Hoe

- Starten met acties
- Tussentijds Checks
- Groepsgesprek ouders

Citaat

Ouder: *“Ook als ik er niet om vroeg zei de leerkracht ‘joh we hebben een goeie dag gehad vandaag, we hebben een spel gedaan en Samira en Lotte gingen samenwerken en dat ging goed’. Toen dacht ik: ‘oh wat fijn dat je dat even tegen mij zegt, gewoon even die kleine dingetjes benoemen’.”*

Uitvoeren van acties

Checklist

- ✓ Heb je in overleg met ouders en het kind alle situaties op school aangepast?
- ✓ Heb je het contact goed onderhouden met kind en zijn ouder?
- ✓ Heb je, indien gepast, de klas en alle ouders betrokken?

Stap 4 Evaluatie

Wat

Het samen met de betrokken ouders bepreken wat de aanpak heeft opgeleverd, zowel positief als negatief. Vervolgens bepaal je gezamenlijk hoe de samenwerking verdergaat en wat de mogelijke vervolgstappen zijn.

Hoe

- Evalueer de aanpak met alle betrokken partijen
- Bespreek de aanpak, bespreek de samenwerking en bespreek het vervolg

Evaluatie

Checklist

- ✓ Is het beoogde resultaat bereikt?
- ✓ Zo ja, is er een nazorgafspraak gepland?
- ✓ Zo nee, ben je met elkaar wederom de cyclus van interpreteren, plannen en actie ondernemen gestart en heb je een vervolgspraak gepland?

Afsluiting

Nog vragen?

Dank voor de aandacht!

